

vel credat: nō video inquit: qđ crediturus sum: Anima em̄ tua videt: Et opinor: stulte corp' tuū videt: animā tuā quis videt: Cū ergo corpus tuū solū videat: quare nō sepeliris: Miratur: qz dixi si corp' tuū videatur quare nō sepeliris: z respōdet: sapit. n. adhuc qz viuo. Cū scio qz viuis cui' animā nō video: Cū scio: Respōdebis qz loquor: qz ambulo: qz operor. Sulte ex opibus corpis agnosco viuētē: ex opibus creature nō potes agnoscere creatorē: Et forte qui dicit: cū mortuus fuero postea nihil ero: z lras didicit: z ab epicurio didicit b̄ nescio quo deliro p̄ho: v̄l potius amatore vanitatis nō sapiētē: quē ipsi etiā p̄bi poz cū noiauerūt: qz voluptatē corpis summū bonū dixit: ab illo forte didicit iste lras' dicere: n̄ ero postea q̄ mortuus fuero. Sic cent flumina ethan: pereant doctrine iste gentiū: pullulēt virecta hierusalē: videant qđ possunt. Certe ista omnia que p̄ mundum modo vident: qñ opabatur deus salutē in medio terre: cū ista dicebant nō dū erant: z ecce tūc p̄dicta sunt: nunc impleta mōstrantur: z adhuc dicit stultus in corde suo: nō est deus. De peruersis cordibus: qñ ita v̄tura sunt que restant: sicut venerūt ista que tūc nō fuerunt: z ventura prenunciabant. An vero exhibuit nobis de' omnia que p̄misit: z d̄ solo die iudicij nos sefellit: Nō erat christus i terra: p̄misit: exhibuit. Nō virgo pepererat: p̄misit: exhibuit. Nō erat fusus sanguis p̄ciosus: quo deleteretur chirographū mortis n̄re: p̄misit: exhibuit. Nō dū resurrexerat caro in vitam eternā: p̄misit: exhibuit. Nō dū crediderūt gētes: p̄misit: exhibuit. Nō dū hētici i nomine christi armati p̄tra christū militabāt: p̄dixit: exhibuit. Nō dū idola gentiū d̄ fra ista deleta erāt: p̄dixit: exhibuit. Ista omnia cū p̄dixisset z exhibuisset: de solo die iudicij mētūsus est: Veniet oīno quō ista venerūt: qz z ista anteq̄ veniret futura erāt: z futura prius p̄nūciata sunt: z postea venerūt. Veniet fratres mei: nemo dicat nō veniet: aut veniet: sed lōge est qđ veniet: sed tibi p̄pe est vt eas hinc. Sufficiat prima deceptio. Si nō potuim' p̄mo perma nere in p̄cepto: saltem corrigamur exēplo. Nō dū erat exemplū casus hūani: qñ dictū est ad Adā: Nō morte morieris si tetigeris: z venit de trāsuerso serpens: z dixit: Nō morte morieris. Credit' ē serpens: p̄tēptus ē de': tactū ē venū: mortu' est hō. Nōne impletū est po-

tius quod minatus est deus: qđ quod p̄miserat inimicus: Sic est certe: agnoscimus b̄: inde oēs in morte iā v̄l expti cauti sim'. Nō em̄ cessat z mō serpens insufurrare: z dicere: Nunquid vere damnatur' est deus tātas turbas: liberatur' ē paucos: Quid ē aliud qđ facite cōtra p̄ceptū: nō morte moriemini: Sed quō tunc: sic z nūc si feceris qđ suggerit diabolus: z p̄temperis qđ p̄cepit deus: veniet iudicij dies: z inuenies verū qđ minatus est deus: z falsum quod pollicit' est diabolus. Exurge dñe iudica cām meā. Nō dū est z p̄tēptus est: d̄z mibi: vbi ē de' tu': Exurge iudica cām meā. Nō sēp v̄tur' ē ad iudiciū: nisi qz exurrexit a mortuis. Venit' p̄nūciabat: venit z p̄temptus est a iudeis ambulans in terra: p̄nūtiatur a falsis chustianis sedēs in celo. Exurge dñe iudica cām meā: qm̄ in te credidi: nō pereā: qz credidi qđ nō vidi: spes me nō fallat: accipias qđ p̄misisti: Iudica cām meā. **Memēto opprobrioz tuoz eoz que ab imprudente sunt tota die.** Adhuc em̄ insultatur chusto: nec deerūt tota die: hoc ē vsqz in finē seculi vasa ire. Adhuc dicitur: vana p̄dicāt chustiani: adhuc dicit: inanis ē resurrectio mortuoz. Iudica causas meā: memēto opprobrioz tuoz. S; quoz: nisi eoz que ab imprudente sunt tota die: Nunquid prudēs b̄ dicit: Prudēs em̄ dictus est porro vidēs. Si prudens porro videns: fide videt porro: nā oculis vix ante pedes videtur tota die. **Ne obliuiscaris voces deprecantium te: In gemiscentiū z expectantiū iam quod promissisti de nouo testamento: z ad ipsam fidem ambulantiū.** Ne obliuiscaris voces deprecantium te: sed illi adhuc dicāt: vbi est deus tuus. **Superbia eorum qui oderunt te ascendit sp̄ ad te.** Noli z eozū superbiā obliuisci. Nec obliuiscit oīno: aut p̄uit: aut corrigit.

Explicit Tract. de ps. LXXIII.

Incipit Tract. de ps. LXXIII.

Psalms iste tumori superbie medicina humilitatis apportat. Humiles autez consolatur in spe hoc agens: vt ne quisqz supbe de se presumat: ne quisqz humilis de domino desperet. Est enim promissio dei rata: certa: fixa: et incōcussa: fidelis: et omni dubitatione carens: que cōsolatur afflictos. Tota em̄ vita hūana super terrā: sicut scriptū est: temptatio est: nec quasi prospera eligenda est:

Alia lra.
† Demoz esto
improperioz.
† insipiente.

Alia lra.
† inimicoz tuoz

Alia lra.
† nō habet.

et sola aduersa deuitanda: sed utraq; cauenda est: illa ne corrupat: ista ne frangat: ut unicuiq; hominum in quocunq; statu reru in hac vita egerit: non sit refugiu: nisi deus: nec vllum gaudiu: nisi in pmissis eius. Vita enim hec qualibet redundans felicitate multos fallit: deus enim neminem. Quia ergo omni homini conuerso ad deum mutatur delectatio: mutantur deliciae: non enim subtrahuntur: sed mutantur. Omnes autem deliciae nostre in hac vita: nondum sunt in re: sed ipsa spes tam certa est: ut omnibus huius seculi delicijs preponenda sit. Scriptus est: Delectare in domino. Et ne putares tam te habere quod promittit: sibi cit statim: et dabit tibi petitiones cordis tuo. Si ergo nondum habes petitiones cordis tui unde delectaris in domino: nisi quia tenes certum promissorem qui se efficit promittendo debito rem: Huius igitur deprecationis: ut maneat nobiscum spes nostra: et introducatur in id quod promisit deus: loquitur titulus huius psalmi. **In finem ne corrumpas.** Quid est ne corrumpas? Quod promissum ex fide. Sed quando? In finem. Illuc ergo mentis oculus dirigatur in finem. Omnia que in via occurrerint transeantur: ut perueniatur in finem. Exultent superbi de presenti felicitate: tumeant honoribus: fulgeant auro: redundant familijs: obsequijs clientum constipentur: pretereunt istarum transeunt tanquam ymbra. Cum ille finis venerit: ubi omnes qui non in domino sperant gaudeant: tunc illis veniet sine fine tristitia. Quia acceperunt humiles quod irident superbi: tunc superbiorum typus conuertere in luctum. Tunc erit illa vox quam in libro sapientie nouimus. Dicet enim tunc videtes gloriam sanctorum: qui cum hic humiliarentur tolerauerunt: qui cum hic sublimarentur non annuerunt. Tunc ergo illi dicet: Hi sunt quos aliquando habuimus in risu: Ubi etiam dicent: Quid nobis profuit superbia: et diuitiarum iactantia quid contulit nobis: Transierunt omnia tanquam ymbra. Quia de corruptibilibus presumpserunt: spes eorum corrumpitur: nostra vero spes tunc erit res. Promissio enim dei ut maneat integra et firma: et certa erga nos: diximus ex corde fidei: in finem ne corrumpas. Noli ergo timere ne promissiones dei corrupat aliquis potentium: Ipse non corrumpit: quia verax est: potentior non habet a quo eius promissio corrumpatur. Certi ergo sumus de promissis dei: et cantemus iam unde incipit psalmus.

Expositio psalmi.

Confitebimur tibi deus confitebimur tibi et inuocabimus nomen tuum: Noli antequam confitear inuocare: confiteri: et inuocare. Illud quippe quod inuocas in te vocas. Quid est enim inuocare: nisi in teipsum vocare: Si inuocat a te: id est si vocatur in te ad quem accedit: Ad superbum non accedit. Certe aliter est: non enim attingit elatus. Via sublimia ut attingamus at tollimus nos: et si attingere non possumus: machinameta aliquid vel scalas quimus: ut sublimata sublimia attingamus. Contra deum et altus est: et ab humilibus tangit. Scriptum est: Prope est dominus his qui obtruerunt cor. Virtus cordis pietas: humilitas. Qui se contemnit irascit sibi: se habeat iratum ut illum propitium: se habet iudicem ut illum habeat defensorem. Ergo inuocare deum venit. Ad quem venit: Ad superbum non venit. Audi aliud testimonium: Excelsus dominus et humilia respicit: excelsa autem a longe cognoscit. Excelsus dominus et humilia respicit: non a longe: excelsa autem a longe cognoscit. Et ne forte cum dictum esset: quia humilia respicit: superbi de impunitate gauderent: quasi eos superbientes non agnoscat qui in excelsis habitat: terra sunt: et dictum est eis videt vos: et cognoscet vos: si a longe. Hos facit beatos quibus propinquat: Vos autem inquit o superbi o excelsi non eritis impuniti: quia cognoscit: non eritis beati: quia a longe cognoscit. Videte ergo quid agitis: quia si agnoscit non ignoscit. Melius ergo ignoscit quam agnoscit. Quid est enim ipsius ignoscere: nisi non noscere: Quid est non noscere: Non ad aduertere. Nam et vindicantis solet dici animaduersio. Audi orantem ut ignoscatur: auerte faciem tuam a peccatis meis. Quid igitur facies si aduertit faciem tuam a te: Adolestum est et timendum ne deserat te: Rursus si facies non auertit ad aduertit. Nouit hoc deus: potest hoc deus: et auertere faciem a peccante: et non auertere a confitente. Itaque alibi ei dicit: Auerte faciem tuam a peccatis meis: et alibi ei dicit: Ne auertas faciem tuam a me. Ibi a peccatis meis auerte: hic autem a me noli auertere. Confite te ergo et inuoca. Confitendo enim mudas templum quo veniat inuocare. Confiteri et inuoca: auertat faciem suam a peccatis tuis: non auertat a te. Auertat faciem ab eo quod tu fecisti: non auertat ab eo quod ipse fecit. Te enim hominem ipse fecit: peccata tua ipse fecisti. Confite te ergo et inuoca: dic: Confitebimur tibi deus confitebimur tibi. Ipsa repetitio confirmatio est: ne te confessum esse peniteat. Non enim alicui crudeli

cōfessus es: nō vltori: nō insultatori: p̄fite
re securus. Audi aliā vocē psalmi adhor
tantē: Cōfitemini dño qm̄ bon⁹ est. Quid
est qm̄ bon⁹ est: Quid timetis p̄fiteri: Bo
n⁹ ē: ignoscit cōfidenti. Time p̄fiteri iudici
hōi: ne forte p̄fessū puniat: Deo noli. Fac
p̄fitendo p̄pitiū quē negando nō facis ne
sciū. Cōfitebimur tibi deus p̄fitebimur:
et securi iā iuocabimus nomē tuū. Exbau
simus corda nra p̄fessione: terruisti: mūda
sti. Cōfessio nos hūiles fac. Propinq̄ hu
milib⁹ q̄ recedis ab excelsis. Firmamētū at
esse snie in repetitōe: multū scripturaz locū
docemur. Inde ē qd̄ dñs ait: amen amē:
Inde i aliquib⁹ psalmis: fiat fiat. Ad signi
ficationē rei sufficeret vnū fiat: ad signifi
cationem firmitatis accessit alterū fiat. Rex
egypti Pharaonostis qd̄ cū ibi iā eēt Jo
seph p̄pter pudicitie amorē inclusus i car
cere: vidit somniū idē Pharaonostū oib⁹
nobis: a septē macris p̄sumptas esse septē
boues pingues: et rursus a septē spicis exi
lib⁹ p̄sumptas esse septē fecundas. Et qd̄ est
interpretatus Joseph: Si meministi nō duo
sūt ista somnia: sed visum vnū. Una ē inqt̄
interpretatio eorū: s̄ qd̄ bis vidisti ait: ad p̄fir
mationem valet. Nec dixi vt nō putet̄ re
petitionē in verbis sancte lingue: q̄si loqua
citis esse appetitū. Sepe ibi repetitio fir
mamētū habet vim. Paratū cor meū deus
inqt̄: paratū cor meū. Alio loco dicit: Su
stine dñm: virilis age: et s̄fortet̄ cor tuuz: et
sustine dñm. Innumerabilia talia s̄ p̄ oēs
scripturas: bis sufficit cōmēdasse nos vo
bis loquēdi genus: qd̄ obseruet̄ in oibus
similibus. Ad ad rē aduertite: Cōfitebi
mur tibi inqt̄ et iuocabim⁹. Dixi q̄re ante
inuocationē p̄cedit cōfessio: qz quē inuo
cas inuitas. Glenire aut̄ nō vult inuocat⁹:
si tu fueris elat⁹. Elatus si fuerit: p̄fiteri nō
poteris: nec ea negas deo q̄ nescit. Itaqz
p̄fessio tua nō illū docet: s̄ te mūdāt. Et iā
cōfessus ē et inuocauit: immo cōfessi sunt:
inuocauerunt: et dicitur ex persona vnus.
Enarrabo oia mirabilia tua: Cō
fessus exinamuit se malis: inuocās ipleuit
se bonis: enarrās eructauit q̄ se ipleuit. Et
videte fratres cū p̄fiterēt mlti erāt: Cōfite
bimur: tibi de⁹ p̄fitebimur tibi: et iuocabim⁹
nomen tuū. Multa em̄ sunt corda cōfiten
tiū vnū credentiū. Quare multa sunt cor
da confitentū: vnū credentium: Diuersa
em̄ peccata homines confitentur: vnā fi
dem homines credūt. Jam ergo cū cepe

rit christus habitare in interiore homine p̄
fidē: ceperit inuocatus possidere cōfessus:
fit totū christus caput et corpus: et ex multū
vnus. Audite verba iaz christi. Nā quasi
nō verba ei⁹ videbātur: Cōfitebimur tibi
deus: cōfitebimur tibi: et inuocabimus no
men tuū. Jam incipit ex p̄sona capitis ser
mo. Sive aut̄ caput loquat̄: sive mēbra lo
quātur: christus loquit̄. Loquitur ex p̄so
na capitis: loquitur ex p̄sona corporis. Sed
qd̄ dictū ē: Erāt duo in carne vna. Sacra
mentū hoc magnū est: ego inquit dico in
christo et in ecclia. Et ipse in euāgelio: Igit̄
iā nō duo: sed vna caro. Nā vt noueritis
has duas quodāmo esse p̄sonas: et rursus
vnā copulationē cōiungi: tanq̄ vnus loq̄
tur apud Esaiā et dicit: Sicut spōso alliga
uit mihi nutrā: et sicut sponsā induit me or
namēto. Spōsū se dixit ex capite: spōsam
ex corpe. Loquat̄ ḡ vn⁹: audiam⁹ eū: et in
eo nos quoqz loquamur. Simus mēbra
eius: vt hec vox et nostra esse posset. Enar
rabo inquit oia mirabilia tua. Euāgelizat
christ⁹ seipm̄: euāgelizat se etiā in mēbris
suis iam existentib⁹: vt et alios adducat: et
accedāt qui nō erant: et copulentur in mē
bris eius: per que mēbra eius p̄dicatus est
euāgelizāt: et fiat vnū corpus sub vno capi
te: in vno spū: in vna vita: Et quid ait. Cū
accepero tēpus ego iusticias iudi
cabo. Qñ iudicabit iusticias: Cū accepe
rit tēpus. Nō dñū est ipm̄ tēps: S̄ rās misericōdie
eius. Prius p̄dicet iusticiā: et sic iudicet iu
sticias. Nā si añ vellet iudicare: q̄ p̄dicare
q̄s iueneret liberā dñs: Quis soluē dñs oc
curreret: Nō dō ḡ p̄dicatōis tēpus ē: nar
rabo inquit oia mirabilia tua. Audi narrā
tem: audi p̄dicantē. Nā si p̄tempseris: Cū
accepero tēpus inquit: ego iusticias iu
dicabo. Bono inquit nūc peccata cōfiten
ti: nō parca postea cōtemnētī. Discōdiam
et iudiciū cantabo tibi dñe. Dicitur in psal
mo: misericōdiaz et iudiciū: modo misericōdia: po
stea iudiciū: in qua misericōdia pctā donant̄:
in quo iudicio pctā puniunt. Tis nō time
re peccatorū punitorē: Ama donatorem:
noli respuere: noli extollere: noli dicere: n̄
habeo qd̄ mihi donet. Audi em̄ quod seq̄
tur: Cū accepero tēps ego iusticias iudica
bo. Accepit tēpus christus: Accepit tēpus
filii dei: Fili⁹ dei nō accepit tēpus: sed fi
lius hominis accepit tēpus: Idē ipse aut̄
et filius dei per quē facti sumus: et filius ho
minis p̄ quē refecti sum⁹. Domine assump

Ma. lra.
abun?
abet.

to: ipse nō assumptus: hoīe mutato in meli-
 us: nullo modo ipse in deterius cōmutat⁹
 nō destitit esse qd̄ erat: sed accepit qd̄ non
 erat. **Quid erat?** Cū in forma dei esset non
 rapinā arbitratus ē esse equalis deo: Apo-
 stoli verba sūt. **Et quid accepit?** S; semet
 ipsum exinaniuit formā serui accipiēs. Si-
 cut formā serui accepit: ita ⁊ t̄pus accepit.
Bemutatus ē ergo? Bimut⁹ est: Exilio
 reddi⁹? In defectū lapsus? Absit. **Quid**
 ergo semetipm̄ exinaniuit formā serui acci-
 piens? Exinaniuit se dictus est accipiēdo
 inferiorē nō regenerando ab equali. Ergo
 fratres quid est hoc: Cū accepero tempus
 ego iusticias iudicabo? **Accepit tempus**
 vt filius hominis: gubernat tempora vt fi-
 lius dei. **Audi quia vt filius hoīs accepit**
 temp⁹ iudicādi. **Dicit in euāgelio:** **Bedit**
 ei potestātē iudicij faciendi: qm̄ filius ho-
 minis est. **Scdm̄ qd̄ fili⁹ dei nunq̄ accepit**
 pt̄tē iudicādi: qz nunq̄ caruit pt̄tē iu-
 dicādi. **Scdm̄ qd̄ filius hoīs accepit t̄ps:**
 sicut nascendi ⁊ patiendi: sicut ⁊ moriēdi ⁊
 resurgendi ⁊ ascendēdi: ita veniēdi ⁊ iudi-
 candi. **Dicit in illo ista ⁊ corpus eius.** Nō
 em̄ sine illis iudicabit. **Dicit q̄ppe in euan-**
 gelio: **Sedebitis sup̄ duodecim sedes iu-**
 dicātes duodecim tribus israēl. Ergo tor⁹
 chri⁹ dicit: id est caput ⁊ corpus in sanc-
 tis: cū accepo t̄ps ego iusticias iudicabo.
Nō aut̄ quid? **Defluxit terra:** Si
 defluxit terra: vñ defluxit nisi de peccat⁹?
Ideo ⁊ delicta dicunt. **Belinq̄re est tanq̄**
 de liquido quodam defluere a stabilitate
 firmamētū virtutis atq̄ iusticie. **Cupidita-**
 te em̄ inferiorū quisq̄ peccat: sicut roborat
 caritate superiorū: sic deficit ⁊ q̄si liquefit
 cupiditate inferiorū. **Hūc fluxum rerū in**
 peccatis hominū attēdens donator mise-
 ricors: ⁊ donator peccatorū nō dū exactor
 suppliciorū attendit ⁊ ait. **Defluxit terra.**
Et oēs inhabitātes in ea. Ipsa vt
 q̄ terra defluxit inhabitātib⁹ se. **Expositio**
 est p̄sequens nō additio: tanq̄ si diceret:
Quomō defluxit terra: Subtracta sūt fun-
 damēta: ⁊ aliquid in ea hiatu quodam de-
 mersū est: **Quod dico terrā:** Omnes iha-
 bitātes in ea. **Inueni inquit terram pecca-**
 tricē: **Et quid feci:** **Ego cōfirmavi co-**
lumnas eius. Quas colūnas cōfirma-
 uit: **Columnas ap̄los dicit.** Sic apostol⁹
 Paulus de coapostolis suis: qui videbā-
 tur inquit colūne esse. **Et quid eēt ille co-**
 lūne: nisi ab illo firmarent: **Quia terremo**

Alia lra.
 t̄ lra facta ē.

Alia lra.
 t̄ qui habitāt.

tu quodā etiā ip̄e colūne nutauerūt in pas-
 sione dñi oēs apostoli desperauerūt. Ergo
 colūne ille q̄ in passione dñi nutauerūt: re-
 surrectione firmate sunt. **Clamauit initi-**
 um edificij p̄ columnas suas: ⁊ in eis om-
 nibus colūnis architectus ipse clamauit.
Columna est em̄ vna ex illis Paulus apo-
 stolus cū diceret: **An vultis expimentū ac-**
 cipere ei⁹ qui in me loquit̄ chri⁹tus? **Ergo**
 ego iquit̄ p̄firmavi colūnas ei⁹: resurrexi:
 ostendi mortē nō esse metuendā: ostēdi ti-
 mētibus: nec ip̄m corpus p̄ire in morienti-
 bus. **Terruēt eos vulnera:** firmauerūt ci-
 catrices. **Possēt dñs Iesus chri⁹s sine vl-**
 la cicatrice resurgē. **Quid em̄ illi pt̄ati ma-**
 gnū erat ad tātā integritatē cōpagē corpo-
 ris reuocare: vt nullū oīno vestigiū p̄tenti
 vulneris appareret: **Habebat pt̄tē vñ**
 illud etiā sine cicatrice sanaret: sed habere
 voluit vñ nutantes colūnas firmaret. **Au-**
 diuim⁹ iā fratres qd̄ q̄tidie nō tacetur: au-
 diam⁹ qd̄ clamauerit p̄ colūnas has. **Tē-**
 pus audiēdi est p̄pter terrorē illū: ego iusti-
 cias iudicabo cū accepero t̄pus. **Ille acce-**
 ptur⁹ est t̄pus iusticias iudicādi: vos iam
 nūc habetis t̄pus iusticias faciēdi. **Si ta-**
 ceret: nō habētis qd̄ faceret: s; p̄firmat̄ co-
 lūnis clamat. **Quid clamat?** **Dixi ini-**
q̄s nolite iniq̄ agere: **Clamat fratres**
 mei: certe clamat̄ delectat vos: **audite cla-**
 mantē. **Per ip̄um obsecro terreat vos ista**
 vox: nō tā nos vestre iste voces delectare
 debēt: q̄ vos iste terrere. **Dixi iniq̄s nolite**
 iniq̄ agere. **S; iā fecerūt ⁊ rei sūt:** **Iā deflu-**
 xit tra: ⁊ oēs habitātes in ea. **Cōpūcti sūt**
 corde q̄ chri⁹tū crucifixerūt: agnouēt pec-
 catū suū: didicerūt aliqd̄ ab ap̄lis ne despe-
 rarēt de indulgētia p̄dicatoris. **Medicus**
 em̄ venerat: ⁊ iō nō ad sanos venerat. **Nō**
 est opus inq̄t sanis medicus: sed male ha-
 bentib⁹: **Nō veni vocare iustos: s; p̄ctōres**
 ad penitentiā. **Ergo dixi iniq̄s: nolite iniq̄**
 agē. **Nō audierunt.** **Olim em̄ nobis dic-**
 tum est: non audiuimus: lapsi sumus: mor-
 tales facti: mortales geniti. **Defluxit tra:**
 audiant vel modo vt surgant ad medicū
 qui venit ad languidum. **Quē noluerunt**
 audire sani vt nō caderēt: audiāt iacentes
 vt surgāt. **Dixi iniquis nolite inique age-**
 re. **Quid agimus?** **Jam fecimus.** **Et de-**
linq̄ntibus nolite exaltare cornu.
Quid est hoc? **Si fecistis iniquitatem per**
 cupiditatem: nolite iam defendere per cla-
 tionem: p̄stitemini si fecistis. **Qui em̄ non**

psitetur et iniquus est et exaltat cornu. **B**ixi iniquus: nolite iniquum facere: et deliquentibus nolite exaltare cornu vestrum. **E**xaltabit in vobis cornu christi: si non exaltet cornu vestrum. **C**ornu vestrum de iniquitate est: cornu christi de maiestate est. **N**olite ergo efferni: ne loquamini aduersus deum iniquitate. **A**udite iam voces multorum: audiat vnusquisque et pungatur. **Q**uid solent homines dicere: **V**ere non iudicat deus de rebus humanis. **E**t est vultus iudicium dei: **A**ur vere curat quod agat in terra: **T**am multi iniquum reddunt felicitatibus: innocentes premuntur laboribus. **S**ed illi accidit: nescio quid mali castigante deo et admonente: et nouit conscientiam suam: nouit pro merito peccatorum suorum aliquid se posse propter vni argumetur aduersus deum. **Q**uia non potest dicere iustus: quod putamus eum dicere: **S**unt peiores iniqui: et tamen ista non patiuntur. **H**ec est iniquitas quam loquuntur homines aduersus deum. **V**idete autem quomodo iniquum sit: dominus se vult iustum videri: illum facit in iustum. **Q**ui enim dicit: iniquum patior quod patior: illum iniquum facit cuius iudicio patitur: se autem iustum quod inique patitur. **R**ogo vos fratres mei: equum est hoc: vt deus credat iniustus: tu iustus: **C**um autem hoc dicis loquaris aduersus deum iniquitate. **Q**uid dicit in alio psalmo: **H**ec fecisti. **N**umeratis quibusdam peccatis hec iniquitatem fecisti et tacui. **Q**uid est tacui: **N**am quomodo tacet precepto: sed interius tacet supplicio: quod scit a vindicta non profert in damnatum sententiam. **S**ed hoc ille dicit feci illa et illa: et non vindicauit deus. **E**cce sanus sum nihil mali contigit mihi. **H**ec fecisti: et tacui suspicatus est iniquitatem quod ero tibi filius. **Q**uid est quod ero tibi filius: **Q**uia tu iniquus es et me tamquam iniquum putas: tamquam approbatorum facinorum tuorum non aduersatorum non ultorem. **E**t quod postea tibi dicit **A**rgua te et constitua ante faciem tuam. **Q**uid est hoc: **Q**uia modo peccando post terga te ponis: si te vides: si te inspicias: ego te pono ante te: et faciam tibi supplicium de te. **S**ic et hic ne loquamini aduersus deum iniquitate. **A**ttendite. **M**ulti autem loquuntur istam iniquitatem: sed non audet palam: ne blasphemii exhorreat ab hominibus pijs: in corde suo ista rodunt: inter tali nefario cibo pascunt. **S**electat eos loquens aduersus deum iniquitate: et si non erumpunt lingua corde non tacent. **U**bi in alio psalmo dicit: **B**ixit stultus in corde suo: non est deus. **B**ixit stultus: sed homines timuit: noluit dicere vbi audiret homines. **E**t vbi dixit: **U**bi audierat ipse: de quo dixi. **P**ropterea et hic in isto psal-

mo carissimi attendite quoniam hoc quod dixit: **N**olite loqui aduersus deum iniquitate: vidit multos hec in corde agere: et adiunxit. **Q**uia neque ab oriente neque ab occidente neque a desertis montium: quonia deus iudex est. **I**niquitatum tuarum iudex deus est. **E**t si deus est vbique presens est. **Q**uo te auferes ab oculis dei: vt in parte aliqua loquaris quod ille non audiat: **S**i ab oriente iudicat deus: secede in occidentem: et dic quicquid vis aduersus deum. **S**i ab occidente vade in orientem et ibi loquere. **S**i a desertis montium iudicat deus. **V**ade in medium populorum vbi tibi submurmures. **B**e nullo loco non iudicat: qui vbique secretus est: vbique publicus: quem nulli licet vt est cognoscere: et quem nemo permittitur ignorare. **V**idete quid agas: **L**oquaris aduersus deum iniquitate. **S**piritus domini repleuit orbem terrarum. **A**lia scriptura dicit: hoc et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis. **P**ropter hoc quod loquitur iniquum non potest latere. **N**oli ergo cogitare deum in locis: ille tecum est talis qualis fueris. **Q**uid est talis qualis fueris: **B**onus si bonus fueris: et malus tibi videbitur si malus fueris: sed opitulatur si bonus fueris: vltor si malus fueris. **I**bi habes iudicem in secreto tuo. **N**olens facere aliquid mali in publico recipis te in domum tuam: vbi nemo inimicorum videat: de locis domus tue promptis et in faciem constitutis remoues te in cubiculum: times et in cubiculo aliunde consciunt: secedis in cor tuum: ibi meditaris: ille in corde tuo interior est. **Q**uocumque ergo fugeris ibi est. **L**e ipsum quo fugies: **N**onne quocumque fugeris te sequeris: **Q**uando autem et te ipso interior est: non est quo fugias a deo irato: nisi ad deum placatum. **P**ropterea non est quo fugias. **V**is fugere ab ipso: **F**uge ad ipsum. **E**rgo ne loquamini aduersus deum iniquitatem: nec illic vbi loquimini. **I**niquitate inquit meditatus est in cubili suo. **Q**uid meditatus est in cubili suo: **L**ubile cor eius dicens: **S**acrificate inquit sacrificium laudis et sperate in domino. **S**ed supra dixit: **B**icite in cordibus vestris: et in cubilibus vestris compungimini. **Q**uot habes ibi compunctiones facinorum: habet illic punctioes confessionum. **U**bi ergo loqueris aduersus deum iniquitatem: ibi te iudicat: non iudicium differt sed penam. **I**am iudicat: iam nouit: iam videt: pena restat cum fuerit presentata habebis et penam. **C**um apparuerit facies illi

Alia fra.
t Quia.
t montibus.

dominis: q̄ irrisus est: q̄ iudicat̄ ē: qui crucifixus est: qui sub iudice stetit. cū apparuerit iudicans in p̄ntia sua: tūc habebis penam si te nō correxeris. **Quid ḡ modo faciemus:** Preueniamus faciē eius in εφομολογησιν. Preueni i p̄fessioe veniet mitis quē feceras iratum. Neq̄ a deserti montibus: qm̄ deus iudex est: nō ab oriēte: nō ab occidente: nō a desertis montiū. **Quare:** Qm̄ deus iudex est. Si in aliquo loco esset nō deus: qz vero deus iudex est: non homo: noli illū expectare de locis: loc⁹ ei⁹ tu eris: si bon⁹: si cōfessus inuocaueris eū.

Hunc humiliat z hunc exaltat: Quē humiliat: quē exaltat iudex ille: **At** tēdite duos illos in templo: z videtis quē humiliat: z quem exaltat. Ascēdit in templo orare ait: vn⁹ phariseus: z alter publicanus. Phariseus dicebat: Gratias tibi ago: qz nō sūz sicut ceteri hoīes: iniusti: raptores: adulteri: sicut z publicanus iste: ie iuno bis in sabbato: decimas do omniū q̄ cunq̄ possideo. Ad medicū ascenderat: z mēbra sana ostendebat: vulnera tegebat. **Quid ḡ ille qui meli⁹ nouerat vnde sanaretur:** Publicanus autē de longinquo stabat: z pcutiebat pectus suū. Videtis eum de longinquo stantē: illi p̄pinquabat quez inuocabat: z pcutiebat pectus suū dicēs: **Be⁹** p̄pitius esto mihi peccatori. Amē dico vobis descēdit iustificatus publicanus ille magis q̄ ille pharise⁹: qz omnis q̄ se exaltat humiliabit: z qui se hūiliat exaltabit. **Exposit⁹ est versus psalmi hui⁹:** Deus iudex qd̄ facit: Hūc humiliat: z hūc exaltat: humiliat superbū: exaltat humilē. **Quia calix in manu dñi vini meri plen⁹ mixto.** Merito. **Et inclinauit ex hoc in hūc veritate** fex eius non est exinanita: bibent oes peccatores terre. **Renouamini paululū:** obscurū aliqd̄ est: sed quō audiuim⁹ euāgelij lectionē recentissimā: petite z dabit vobis: q̄ rite z inuenietis: pulsate z apietur vobis: sed dicis mihi: **Quo pulso vt aperiat**ur mihi: Neq̄ ab oriēte: neq̄ ab occidēte: neq̄ a desertis montiū: qm̄ de⁹ iudex est. Si p̄sens ē h̄ atq̄z illic: z absens nusq̄: vbi stas: ibi pulsa: ibi tm̄ sta: qz stādo pulsaf. **Quid ḡ ē h̄:** Primo q̄stio ista occurrit: vini meri plenus ē mixto. Quō meri: si mixto: **Le** terū calix in manu dñi: cū dicit eruditis in ecclia christi loquor: nō vtiq̄z veluti forma hūana circūscriptū deū debetis vobis

l corde pingē: ne clausis tēpl̄ simulachra i cordib⁹ fabricet. **Calix ḡ iste aliqd̄ significat:** iuueniē hūc. In manu autē dñi est: in ptate dñi est. **Man⁹** em̄ dei: ptas dei cōmendata est. **Nā** de hoībus plerūq̄z dicit: in manu h̄ habet: hoc est in ptate habz: vt cū vult faciat. **Vini meri plenus ē mixto.** Cōsequē ipse exposuit: **Inclinauit ex h̄ in hūc:** verūtm̄ fex ei⁹ nō est exinanita. **Ecce** vñ mixto vino plen⁹ erat. **Nō ḡ vos** terreat: qz z merū z mixtū: merū p̄pter sinceritatē: mixtū p̄pter fecē. **Quid ḡ ibi vinū:** et quid ibi fex: **Et qd̄ est:** inclinauit ex hoc in hunc: ita vt fex eius non sit exinanita: **Uñ** venerit ad hoc recordamini: hūc hūiliat: z hunc exaltat. **Qd̄** figuratus est nobis in euāgelio p̄ duos hoīes: phariseū z publicanū. **Hoc** latius accipiētes intelligamus duos p̄plos iudeorū z gentiū: iudeorū populus pharise⁹ ille: gentiū p̄plus publicanus ille. **Iudeorū** p̄pls iactabat merita sua: gentiū populus p̄fitebatur pctā sua. **Qui** nouit in lris sanctis: z epl̄as apostolicas: z actus ap̄loy videt ibi qd̄ dico: ne longū faciā: quō apli exhortabant gentes ne desperarēt: qd̄ in magnis peccatis iacuisset: z rep̄mebant iudeos ne se extollerēt: quasi ex iustificationib⁹ legis: z iō se putarēt iustos: gentes autē pctōres esse: qz iudeis et lex erat: z templū erat: z sacerdotium erat. **Illi** autē oēs cultores idolorū: veneratores demoniorū: longe quidē positi: sicut publicanus ille de longinquo stabat: sicut z illi supbiendo recesserūt: sic isti p̄fitendo p̄pinquauerūt. **Calix ḡ vini meri plenus in manu dñi.** Quātū donat dñs vt itelligā. **Do** test em̄ alius melius: qz sic se habet obscuritas scripturarū: difficile ē: vt vnū pariāt intellectū: quicūq̄z tm̄ intellect⁹ exierit: op⁹ est: vt regule fidei cōgruat: nec maioribus inuidem⁹: nec de puulis desperem⁹. **Quid** nobis videat̄ dico caritati vestre: nō vt obstruā aures vestras: aduersus alios aliqd̄ meli⁹ forte dicturos. **Calix vini meri plen⁹ mixto** videtur mihi esse lex q̄ data est iudeis: z oīs illa scriptura veteris qd̄ dicit̄ testamenti: vbi sunt pondera omniū sentēnarū. **Nā** ibi nouū absconditū latet testamentū tanq̄z in fece corporalīū sacramentorum. **Circūcisio** carnis magni sacramētū res ē: z itelligit̄ inde circūcisio cordis. **Templū** hierusalē illud magni sacramenti est res: z itelligit̄ ex eo corp⁹ dñi. **Terra** p̄missiois itelligit̄ regnū celorū. **Tictumaz** z pecorū

Alia lra.
f boc.

oblato magnū habet sacramtū. **S**i oib⁹ illis generib⁹ sacrificioꝝ intelligit vnū illō sacrificium: et vnica victima in cruce dñi. **P**ro quib⁹ oib⁹ sacrificijs vnū nos habemus: qz et illa figurabāt hoc: id est hec illis figurabāt. **A**ccipit ppls ille legez: accepit mādata iusta et bona. **Q**uid tā iustū: q̄ nō occides: nō mechaberis: nō furaberis: nō falsū testimoniū dices: honora patrē et matrē: nō ꝑcupisces rē ꝑximi tui: vnū deum adorabis: et illi soli seruiēs. **O**mnia ista ad vnū ꝑtinēt. **I**lla vō carnalia quasi refederūt: vt remanerēt apd illos: et esunderet in de ois spiritualis intellect⁹. **C**alix vō i manu dñi: id est in ꝑtate dñi: vini meri: id ē legis sincere: plen⁹ est mixto: id ē cū fece cor poraliū sacramtoꝝ. **E**t qz hūc humiliat superbū iudeū: et hūc exultat ꝑfitentē gētilē: inclinauit ex h in hūc: id est a iudaico populo in gētilē pplm. **Q**uid inclinauit? **L**egē. **E**liquat⁹ est inde spiritualis intellect⁹. **C**lerūth sex ei⁹ nō est exinanita: qz omnia sacramēta carnalia apd iudeos remāserūt. **B**ibēt oēs ꝑctōres terre. **Q**ui bibēt: **O**mnes ꝑctōres terre. **Q**ui ꝑctōres terre: **I**udei quidē erāt ꝑctōres: sed supbi: gentiles autē erāt ꝑctōres: sed humiles. **O**ēs peccatores bibēt: sed vide q̄ fecē q̄ vinū. **E**t enī illi bibēdo fecē euauerūt: isti bibendo vinū iustificati sunt. **A**udeā dicere: et inebriatos nō timebo: atqz vtinā oēs sic inebriamini: recordamini: calix tu⁹ inebriās q̄ ꝑclar⁹ est. **Q**uid enī? **P**utat⁹ frēs mei oēs illos qui ꝑfitendo chrištū etiā moui voluerunt sobrios fuisse: **A**lqz adeo ebrii erant: vt suos nō agnoscerēt. **O**ēs ꝑꝑinui sui q̄ eos a spe celestiuꝝ ꝑꝑmōꝝ terrenis blandimētis auertere moliti sūt: nō sūt agniti: nō sūt auditi ab ebrijs. **N**ō erāt ebrii qb⁹ mutātū cor erat: **N**ō erāt ebrii quoz mēs alienata erat ab hoc seclō: **B**ibēt inq̄t omnes peccatores terre. **S**z qui bibēt vinū: **P**eccatores bibūt: sed ne remaneant ꝑctōres: vt iustificent: nō vt ꝑniāt. **E**go autē. **N**ā oēs bibūt: sed seorsum: ego id est chrištus cū corpore suo. **I**n seculū gaudebo: **ꝑ**fallā deo iacob: ꝑmissiōe illa futura de qua dicat: i fine ne corrupas. **E**go autē in seculū gaudebo. **E**t omnia cornua peccatoꝝ ꝑfringā: et exaltabūtur cornua iusti. **H**oc ē: hūc humiliat et hūc exultat. **N**olūt sibi frāgi cornua peccatores: que sine dubio frangēt i fine. **N**ō vis vt ille tūc frangat: tu hodie frāge. **Au-**

disti enī supra: noli ꝑtēnere: dixi iniq̄s: nō lite inique agere: et delinquētib⁹ nolite exaltare cornu. **Q**ñ audisti: nolite exaltare cornu cōtempisti: exaltasti cornu: venies ad finem: vbi fiet: oīa cornua ꝑctōꝝ confringaz: et exaltabūtur cornua iusti. **C**ornua peccatoꝝ dignitates supboꝝ: cornua iusti munera chriști. **P**er cornua enī sblimitates intelligunt. **O**deris in terra sublimitatē tēnā: vt possis habere celestē. **A**mas terrenā: non te admittit ad celestē: terrena vt possis habere celestē: et ad ꝑfusionē ꝑtinebit quo frangit tibi cornu: quō ad gloriā ꝑtinebit: si exaltet tibi cornu. **M**odo q̄ ē tibi ꝑꝑeligēdi: tūc nō erit. **N**on es ducturus: dimittar et eligā. **P**recesserūt enim voces: dixi iniquis. **S**i nō dixi: para excusationē: para defensionē: **S**i autē dixi: ꝑꝑcupa cōfessionē: vt nō venias ad damnationē: quia tunc ꝑfessio sera erit: et defensio nulla erit.

¶ **E**xPLICIT Tractatus de ꝑs. LXXIII

¶ **I**NCIPIT Tractatus de ꝑs. LXXV

¶ **P**refatio.

Solēt inimici dñi nostri Iesu chriști oibus noti iudei gloriari in isto ꝑsalmo queꝝ cantauim⁹ dicentes. **N**or⁹ in iudea de⁹: in israhel magnū nomē eius: et isultare gētib⁹ quib⁹ nō est notus de⁹: et dicere qz sibi soli nor⁹ est deus: qñ ꝑꝑheta dicit: nor⁹ in iudea de⁹: alibi ergo ignor⁹. **N**or⁹ est autē reuera in iudea deus: si itelligāt qd sit iudea. **N**ā vere nō est nor⁹ de⁹: nisi in iudea. **E**cce et nos h⁹ dicimus: qz nisi q̄s fuerit in iudea: nor⁹ ei de⁹ esse nō potest. **S**z quid dicit **A**ppls: **Q**ui in occulto iude⁹ est: q̄ circūcisioe cordis: nō lra sed spiritu. **S**ūt ergo iudei i circūcisioe carnis: et sūt iudei i circūcisioe cordis. **P**atres nři mlti sancti et circūcisionē carnis habebāt ꝑꝑter signaculū fidei: et circūcisionē cordis ꝑꝑ ipam fidē. **A**b his patrib⁹ degenerantes isti mō i noīe glorian⁹: et facta ꝑdiderunt. **A**b his ergo patrib⁹ degenerātes remāserūt in carne iudei: in corde pagani. **I**ꝑi enī iudei q̄ sūt: **E**x Abraā a quo **I**saac nat⁹ est: et ex illo **I**acob: et ex **I**acob duodeci ꝑriarche: et ex duodeci ꝑriarchis ppls vnuer⁹ iudeoꝝ. **S**z iudei ꝑꝑtea marie appellati sunt: qz iudas vn⁹ erat d filijs duodeci **I**acob: ꝑriarcha inf duodeci filios **I**acob. et d stirpe eius regnū veniebat iudeis. **N**ā ois ille ppls scdm nūerū filioꝝ **I**acob duodeciz trib⁹ habebat. **T**rib⁹ dicunt tanq̄ curie et

Alia Iſa.
Iacob in
cantabo.